

Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. Mevr. M.I. Hamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag, 20 mei 2021

Beste Mariëtte Hamer,

Duurzame ontwikkeling is urgenter dan ooit. De coronacrisis heeft ons laten zien dat we wereldwijd afhankelijk zijn van elkaar. Dit doet niet alleen een beroep op onze solidariteit, maar toont ook een duidelijk eigenbelang om in te zetten op duurzame ontwikkeling. Het AIV stelt dat 'het economisch herstel pas ten volle kunnen doorzetten als alle continenten weer 'open' zijn en ingeschaald worden in duurzame mondiale productieketens.'¹ Om sterker uit de crisis te komen moeten we de groeiende ongelijkheid aanpakken, zonder het vermogen van toekomstige generaties of mensen elders in gevaar te brengen. Het nieuwe kabinet moet duurzame ontwikkeling - zowel economisch, sociaal en ecologisch - als leidraad nemen voor al haar beleid. Alleen dan creëren we gelijke kansen voor iedereen. Sinds 2014 werkt Building Change aan **beleidscoherentie voor (duurzame) ontwikkeling in Nederland**. Samen met een brede coalitie van ontwikkelingsorganisaties pleiten we voor eerlijk Nederlands beleid, dat geen negatieve impact heeft op duurzame ontwikkeling in lage-inkomenslanden. Middels deze brief willen wij u namens Building Change een aantal punten meegeven voor de coalitie-onderhandelingen.

Het belang van beleidscoherentie

Allereerst is het belangrijk dat het gehele nieuwe kabinet beleidscoherentie als uitgangspunt neemt bij beleid. Wat je met de ene hand geeft, kun je immers met de andere hand wegnemen. We moeten zorgen dat ons beleid elkaar versterkt, in plaats van tegenwerkt.

Als we in Nederland inzetten op de energietransitie en het ondersteunen van ontwikkelingslanden in de strijd tegen klimaatverandering, moeten we ook zorgen dat onze exportkredietverzekeringen niet meer bijdragen aan de ondersteuning van de vervuilende fossiele industrie. Als we in Nederland hard werken aan het tegengaan van ontbossing, moeten we ook in ons internationale beleid niet daaraan bijdragen (zoals dat nu gebeurt via handel, import van biomassa en exportkredietverzekeringen). Als we ons internationaal profileren als voorloper op gebied van vrouwenrechten en gendergelijkheid, moeten we zorgen dat dit als rode draad door alle beleid loopt. Als we ons in willen zetten om belastingontwijking tegen te gaan, moeten we ook kijken naar de effecten van ons eigen belastingstelsel.

De SDG's

Het is dus belangrijk dat Nederland over zijn grenzen heen kijkt. De Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) zijn een belangrijk middel om dit te kunnen bereiken. De SDG's - in 2015 door alle VN-lidstaten omarmd - zijn de breedst gedragen mondiale agenda voor duurzame ontwikkeling. Ook Nederland heeft de doelen onderschreven en zet zich in voor het behalen van de doelen in binnen én buitenland. Uit een recente evaluatie van vijf jaar Nederlands SDG-beleid worden kritische

¹<https://www.adviesraadinternationalevraagstukken.nl/documenten/publicaties/2020/05/11/nederland-en-de-wereldwijde-aanpak-van-covid-19>

opmerkingen geplaatst over de implementatie en uitvoering van de SDG's in Nederland.² Ook het in maart verschenen eerste SDG Spotlight rapport benadrukt dat de overheid een remmende factor is in het bereiken van de SDG's; wil je de SDG's in onderlinge samenhang halen, dan moet de overheid een leidende rol pakken.

De SDG's zijn een mondiale agenda. Ze gaan dus niet alleen over buitenlandbeleid of nationaal beleid. De samenhang tussen nationaal en internationaal beleid is van doorslaggevende waarde om ze te kunnen behalen. Daarom mogen de SDG's niet ontbreken in het regeerakkoord, zoals ook de campagne 'Duurzaam Regeerakkoord' bepleit.

Wij adviseren de volgende stappen om te zorgen dat de nieuwe regering écht bijdraagt aan duurzame ontwikkeling:

- In het belang van de huidige en toekomstige generaties en de sociale, economische en culturele ontwikkeling, zouden de coördinatie op de SDG's bij het Ministerie van Financiën of bij het Ministerie van Economische zaken ondergebracht moeten worden, in samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarnaast is het belangrijk dat binnen alle ministeries SDG focal points blijven om de samenhang te bevorderen.
- Het formuleren van een nationale SDG-strategie zou een stap in de goede richting zijn. Daarbij zijn bepalend: een duidelijke ambitie met voor Nederland gespecificeerde doelen. Het beleid moet samenhangend zijn met speciale aandacht voor onderwerpen waar stilstand of achteruitgang op is. Het in maart gepubliceerde SDG Spotlight rapport deed dit al voor SDG 10 en SDG 15, daarop zou kunnen worden voortgebouwd.³
- Al het nieuwe beleid zou getoetst moeten worden op de impact op de SDG's. Daarvoor bestaat al een zgn. SDG-Toets in het Integraal Afwegingskader, maar de toepassing kan worden verbeterd in de komende regeerperiode. Maak de SDG-toets een verplicht en zichtbaar onderdeel van het beleidsproces van nieuw beleid en regelgeving, in bijvoorbeeld de memorie van toelichting.

Coherentie in het regeerakkoord

Voor het regeerakkoord hebben wij 5 thema's geselecteerd die wat ons betreft prioriteit zouden moeten krijgen. Het is belangrijk om op deze thema's actie te ondernemen richting beleid dat klopt.

- **IMVO:** Het volgende kabinet voert Nederlandse wetgeving voor duurzaam en verantwoord ondernemen in per 2023, en blijft zich daarnaast inzetten voor ambitieuze Europese MVO-regels. In de SER-evaluatie van de IMVO-convenanten wordt geconcludeerd dat er bindende maatregelen nodig zijn om de oeso-richtlijnen voor verantwoord ondernemen te implementeren. Landen om ons heen hebben ook al stappen richting wetgeving gezet. Bovendien kan onze nationale wetgeving als voorbeeld dienen van hoe Europese wetgeving er uit komt te zien.
- **Exportkredietverzekeringen voor de fossiele industrie:** Het Klimaatakkoord van Parijs en SDG 13 gaan over klimaatactie. Nederland werkt de nationale klimaatplannen (binnen het Parijsakkoord, Klimaatwet en Klimaatakkoord) juist tegen met het ontlenen van

²<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/02/15/evaluatie-van-de-aansturing-van-de-nationale-sdg-uitvoering-in-nederland>

³ Het Spotlight Rapport is een kritische analyse van het Nederlandse SDG-beleid, met constructieve aanbevelingen. Het is geschreven door een coalitie van Nederlandse maatschappelijke organisaties, waaronder Building Change & WECF. <https://www.sdgspotlight.nl/>

exportkredietverzekeringen aan de fossiele industrie. Exportkredietsteun voor bedrijven die bijdragen aan fossiele vervuiling moet worden afgebouwd. Het Verenigd Koninkrijk ging Nederland onlangs al voor. Het is goed dat Nederland zich aansluit bij een coalitie van 'welwillende landen'. De Nederlandse regering moet een plan maken om de exportkredietverzekeringen aan fossiele brandstoffen af te bouwen en uiteindelijk te stoppen.

- **Belastingtransparantie:** Juist kwetsbare groepen in lage-inkomenslanden - waaronder landen die Nederlandse steun krijgen via ontwikkelingssamenwerking - worden buitenproportioneel hard geraakt door belastingontwijking via Nederland. Het kabinet zet zich in om publiekelijk inzichtelijk te maken hoeveel belasting bedrijven in welk land betalen (publieke *country-by-country reporting*). Daarnaast moet Nederland eerlijke belastingverdragen sluiten, waar ook ontwikkelingslanden van profiteren.
- **Ontbossing:** De overheid moet investeringen (met hulp van Nederlandse bedrijven, verzekeraars, banken) in ontbossingsactiviteiten verbieden en deze producten niet toelaten op de Nederlandse/Europese markt. Nederland moet zich binnen de EU hard maken voor een ambitieuze *bossenwet*, waarin de stemmen van inheemse bevolking, vrouwen en andere mensen die van bossen afhankelijk zijn, zijn gewaarborgd.
- **Klimaatfinanciering:** Het kabinet maakt de belofte dat Nederland *de internationale afspraak nakomt om* klimaatfinanciering te betalen. Klimaatsteun wordt additioneel aan het ontwikkelingssamenwerkingsbudget van 0,7% van het BNP. In plaats van leningen die de schuldendruk op arme landen vergroten, moet dit publieke geld lokale gemeenschappen en organisaties in lage inkomenslanden helpen om klimaatactie te nemen. Daarbij verdienen betaalbare en door vrouwen geleide initiatieven in het bijzonder steun. Samen met bedrijven die investeren in klimaatprojecten, kan zo onze belofte waargemaakt worden, met een focus op 50% mitigatie en 50% adaptatie.

Voor al deze prioriteiten geldt dat zonder aandacht voor bestaande sociale ongelijkheden, inclusief gendergelijkheid, vooruitgang niet mogelijk is. Of het nu gaat om klimaatverandering of de COVID-pandemie: de meest kwetsbare groepen worden het hardst geraakt.

Het daadwerkelijk in de praktijk brengen van beleidscoherentie voor ontwikkeling vergt een actieve en ambitieuze inzet die partij- en ministerie-overstijgend is. Maar bovenal biedt deze aanpak ons een kans om de meervoudige crises van onze tijd, inclusief pandemieën, samenhangend het hoofd te bieden. Wij hopen daarom van harte dat u onze inbreng meeneemt naar de onderhandelingen tijdens de kabinetsformatie.

Met vriendelijke groet,

Building Change

Building Change is een samenwerkingsverband van Foundation Max van der Stoel (FMS), Partos, Woord en Daad, en Women Engage for a Common Future (WECF)

www.buildingchange.nl | info@buildingchange.nl

